

## CÂND MURITORII DORM

Serie de autor

**Kurt Vonnegut** s-a născut la 11 noiembrie 1922 în Indianapolis, într-o familie de origine germană. A studiat la Cornell University, Carnegie Institute și University of Chicago. A participat la cel de-al Doilea Război Mondial, fiind luat prizonier de război la Dresda, unde a fost martor la distrugerea orașului, în urma bombardamentului din februarie 1945, experiență pe care o va evoca mai târziu în romanul *Abatorul cinci*. În anul 1952 a publicat *Pianul mecanic*, primul său roman, urmat apoi de *Sirenele de pe Titan*, *Mama Noapte*, *Leagănul pisicii*, *Fii binecuvântat, domnule Rosewater sau Nu strica orzul pe găște*, *Abatorul cinci sau Cruciada copiilor: un dans obligatoriu cu moartea*, *Mic dejunul campionilor sau La revedere, tristă zi de luni*, *Cutremur de timp* etc.

Kurt Vonnegut a murit la 12 aprilie 2007.

# CÂND MURITORII DORM

Traducere din limba engleză și note  
de Claudiu Komartin și Anastasia Gavrilovici

Redactori: Ioana Tudor, Roxana Tocilescu

Tehnoredactor: Cristian Vlad

Corector: Theodor Zamfir

Ilustrație copertă: Mircea Pop

DTP copertă: Alexandru Daș

## Descrierea CIP a Bibliotecii Naționale a României

### VONNEGUT, KURT

**Când muritorii dorm** / Kurt Vonnegut; trad. din lb. engleză  
și note de Claudiu Komartin și Anastasia Gavrilovici. –  
București: Art, 2017

ISBN 978-606-710-500-1

I. Komartin, Claudiu (trad.)

II. Gavrilovici, Anastasia (trad.)

821.111

Kurt Vonnegut

*While Mortals Sleep*

Copyright © 2011 by The Kurt Vonnegut, Jr., Trust

This translation published by arrangement with Delacorte Press,  
an imprint of The Random House Publishing Group,  
a division of Random House, Inc.

© Editura Art, 2017, pentru prezenta ediție

George Castrow obișnuia să treacă pe la sediul Companiei Generale de Electrocasnice doar o dată pe an – pentru a-și monta aparatura în carcasa noului model de frigider al CGE. Și, de fiecare dată când ajungea pe-acolo, lăsa câte o sugestie în cutia cu sugestii și comentarii. Era mereu aceeași: „Ce-ar fi dacă frigiderul de anul viitor ar avea formă de femeie?” Biletul era însoțit de schița unui frigider în formă de femeie, cu săgeți care să indice compartimentul pentru legume, cel pentru unt, pentru cuburile de gheață și tot ce mai trebuia.

George îl numea Food-O-Mama. Toată lumea credea că Food-O-Mama era o glumă foarte bună pentru că George era mai tot timpul pe drumuri de-a lungul anului, dansând, vorbind și cântând cu un frigider în formă de frigider. Numele lui era Jenny. George îl proiectase și îl montase pe vremea când era o adevărată speranță a Laboratorului de Cercetare al CGE.

Se poate la fel de bine ca George să fi fost căsătorit cu Jenny. Locuia cu ea în partea din spate a

unei dubițe pline în mare de componentele ei electronice. Tot acolo ținea și un pat pliant, o plită, un scaun cu trei picioare, o masă și un dulap. Mai era și un covoraș pe care îl punea afară direct pe pământ atunci când parca pentru a rămâne undeva peste noapte. Pe el scria, strălucind în întuneric, „Jenny și George“.

Jenny și George mergeau de la un reprezentant de electrocasnice la altul peste tot în Statele Unite și Canada. Obişnuiau să danseze, să cânte și să facă glume până când strângeau în magazin o mulțime frumușică de oameni. Apoi făceau o adevărată campanie promoțională pentru toate electrocasnicele CGE doar stând acolo degeaba.

Jenny și George erau în companie din 1934. George avea șaiszeci și patru de ani când eu am terminat facultatea și m-am angajat acolo. Când am auzit cât de mare era salariul lui George, ce viață de huzur ducea și cum îi făcea pe oameni să râdă și să cumpere electrocasnice, mi-am zis că e cel mai fericit om din companie.

Dar am reușit să-i văd pe Jenny și George abia după ce am fost transferat la filiala din Indianapolis. Acolo, într-o dimineață, am primit o telegramă în care se spunea că Jenny și George se aflau pe undeva prin zonă și eram rugați să-i găsim și să-i spunem lui George că fosta lui soție era foarte bolnavă. Nu i se dădeau șanse să trăiască și voia să-l vadă.

Am fost foarte surprins să aud că avusese o soție, dar câțiva colegi mai vârstnici din filială erau la curent. George locuise cu ea doar șase luni, după care o luase din loc împreună cu Jenny. Numele fostei lui soții era Nancy. Nancy a stat ce-a stat și s-a căsătorit cu cel mai bun prieten al lui.

Mie mi-a revenit sarcina de a da de urma lui Jenny și a lui George. Compania nu știa niciodată pe unde se aflau. George își făcea programul cum îl tăia pe el capul. Compania îi dăduse mână liberă. Atâta doar că îl urmăreau cu rigurozitate prin intermediul contului de cheltuieli și al scrisorilor elogioase pe care le primeau de la distribuitori și reprezentanți.

Și aproape fiecare scrisoare elogioasă vorbea despre un nou truc de-al lui Jenny, unul pe care nu mai fusese în stare să-l facă până atunci. George pur și simplu n-o putea lăsa în pace. Meșterea întruna ceva la ea, ca și cum viața lui ar fi depins de a o face pe Jenny cât mai umană.

L-am sunat pe distribuitorul nostru responsabil de partea centrală a statului Indiana, Hal Flourish. L-am întrebat dacă știa unde se aflau Jenny și George. A început să râdă în hohote și mi-a spus că normal că știa. Jenny și George erau chiar în Indianapolis. Se aflau la Târgul de Electrocasnice. Mi-a mai spus că Jenny și George opriseră traficul de dimineață făcând o plimbare pe North Meridian Street.

Respect pentru Ea purta o pălărie nouă, corsaj și o rochie galbenă, mi-a zis el. Iar George era gătit în costumul lui de ocazie, cu ghetre galbene și baston. Să mori, nu alta. Și știi cum a programat-o de știe acum când i se descarcă bateria?

— Nu, domnule, am zis eu.

— Cască și i se lasă pleoapele, mi-a răspuns el.

Când am ieșit s-o iau spre Târgul de Electrocasnice, Jenny și George își începeau primul spectacol al zilei. Era o dimineață minunată. George era pe trotuar, în plin soare, sprijinindu-se de aripa camionului în care se găseau componentele de bază ale lui Jenny. El și Jenny cântau în duet. Cântau *Indian Love Call*. Și le ieșea destul de bine. George cânta „Te voi chema-aa“ baritonal și bolovănos, iar Jenny îi răspundea de la intrarea în târg cu o voce subțire, de fetiță-soprană.

Sully Harris, proprietarul târgului, stătea lângă Jenny, cu o mână atârând peste ea. Fuma un trabuc și urmărea vânzările.

George avea pe el ținuta de ocazie și ghetrele acelea galbene care îl făcuseră pe Hal Flourish să se prăpădească de râs. Cozile de la fracul lui George atârneau pe jos. Vesta albă se încheia până jos, la genunchi. Pieptarul îi era făcut sul sub bărbie ca un oblon și purta niște pantofi de bâlci care arătau ca niște picioare goale de mărimea unei vâsle de canoe. Unghiile picioarelor erau de un roșu strident.

Respect pentru drepturile de autor  
 Dar Hal Flourish e genul de om care crede că tot ce se presupune că-i amuzant chiar *este* amuzant. George nu era amuzant dacă te uitai la el mai de-a-proape. Și *trebuia* să-l privesc mai de-a-proape pentru că nu eram acolo ca să mă distrez. Îi aduceam vești proaste. L-am privit de aproape și am văzut un om scund care îmbătrânea și era singur în această vale a plângerii. Am văzut un om scund cu un nas mare și ochi câprui care pur și simplu sufereau de ceva.

Dar mulți dintre oamenii adunați acolo credeau că e un păcălici. Doar ici, colo se găseau câțiva care vedeau ceea ce vedeam și eu. Zâmbetele lor nu îl luau în derâdere pe George. Zâmbetele lor erau mai degrabă contrariate și binevoitoare. Zâmbetele lor păreau în mare parte să întrebe cum funcționa Jenny.

Jenny era controlată prin unde radio, iar comenziile se aflau în pantofii șmecheri ai lui George – sub degetele de la picioare. Cu ele apăsa butoanele, iar pantofii trimiteau semnale către componentele de bază ale lui Jenny aflate în dubiță. După care acestea îi indicau lui Jenny ce să facă. Nu exista niciun fel de fir între Jenny, George și dubiță.

Era greu de crezut că George avea vreo legătură cu ce era Jenny în stare să facă. Avea o cască micuță roz în ureche prin care auzea tot ce i se spunea lui Jenny, chiar dacă ea se afla la o sută de metri depărtare de el. Și mai avea și niște mici oglinzi retrovizoare pe ramele ochelarilor, așa încât putea să stea cu spatele la ea și totuși să facă glume.

Respect | Când au terminat de cântat, Jenny m-a ales pe mine ca să facă glume.

— Bună, băiat înalt, brunet și arătos, mi-a spus ea. Din cauza vechiturii tale de congelator ai ajuns aici?

Avea o față din cauciuc buretos deasupra ușii, cu arcuri încorporate și cu un difuzor în spate. Fața ei părea atât de reală, mai să cred că era o femeie frumoasă înăuntrul frigiderului – cu fața ieșită printr-o gaură în ușă.

Am luat-o la rândul meu peste picior.

— Uite ce e, doamnă Frankenstein, i-am spus, de ce nu te duci tu undeva într-un colț să faci niște cuburi de gheață? Vreau să am o discuție între patru ochi cu șeful tău.

Din roz, fața ei a devenit albă. Îi tremurau buzele. Apoi i s-au lăsat în jos, trăgându-i toată fața și deformând-o. A închis ochii pentru a nu mai fi nevoită să privească o persoană atât de groaznică. Pe urmă, Dumnezeu mi-e martor, a dat drumul la două lacrimi uriașe. I s-au prelins de-a lungul obrazilor, apoi pe ușa albă și emailată până pe podea.

Am zâmbit și i-am făcut cu ochiul lui George, dându-i de înțeles cât de reușită mi se păruse reprezentarea lui și că voiam neapărat să-l văd.

Nu mi-a întors zâmbetul. Nu i-a plăcut de mine din cauza felului în care îi vorbisem lui Jenny. Zici că o scuipasem pe maică-sa sau pe soră-sa în ochi sau ceva de genul ăsta.

Un puști de vreo zece ani a venit la George și i-a spus:

— Hei, domnule, pun pariu că știu cum funcționează. E un pitic înăuntru.

— Ești primul care a ghicit, a zis George. Acum că toată lumea știe, aș putea foarte bine să-l las pe pitic să iasă.

I-a făcut semn lui Jenny să vină pe trotuar, lângă el.

Mă așteptam să meargă clătinându-se și zăngănind ca un tractor, căci cântărea peste trei sute de kilograme. Dar avea un pas delicat, în acord cu fața ei frumoasă. Nu mai asistasem niciodată la o astfel de demonstrație a puterii minții asupra materiei. Am uitat cu totul de frigider. Tot ce vedeam era o femeie în carne și oase.

S-a strecurat lângă George.

— Ce este, dragule? a întrebat.

— Gata, am fost dați de gol, a răspuns George. Băiatul ăsta deștept știe că ești de fapt un pitic care stă înăuntru. Ai face bine să ieși de-acolo, să iei o gură de aer și să faci cunoștință cu oamenii ăștia cumsecade.

A ezitat exact cât trebuia și s-a arătat suficient de mohorât pentru a-i face pe oameni să creadă că poate chiar aveau să vadă un pitic.

După care au urmat un zbârnâit și un pocnet și ușa lui Jenny s-a deschis larg. Nu era nimic înăuntru

Respectiv, oțel inoxidabil, porțelan și un pahar cu suc de portocale. A fost un șoc pentru toată lumea – toată frumusețea și personalitatea aceea pe dinafară și tot nimicul ăla rece pe dinăuntru.

George a luat o gură din paharul cu suc de portocale, l-a pus înapoi în Jenny și a închis ușa.

— Normal că-mi crește inima de bucurie când văd că mai ai și tu grijă de tine din când în când, a zis Jenny.

Ai fi spus că era înnebunită după el și că el îi frânse inima cel puțin o dată.

— Serios, a zis ea către mulțime, bietul om ar fi trebuit să moară până acum de scorbut și rahitism la cum mănâncă.

Publicul e cea mai țicnită chestie, dacă stai să te gândești. Abia ce dovedise George că nu era nimic înăuntru lui Jenny și iată că, douăzeci de secunde mai târziu, mulțimea o trata din nou ca pe o ființă umană. Femeile dădeau din cap aprobator ca să-i dea de înțeles lui Jenny că știau ce corvoadă e să faci un bărbat să aibă grijă de el. Iar bărbații îi aruncau priviri furișe lui George ca să-i dea de înțeles că știau ce pacoste plăcută e să ai o femeie care să te trateze mereu ca pe-un copil.

Singurul care nu intrase în horă și care n-avea de gând să se lase prostit era băiatul care crezuse că înăuntru se afla un pitic. Era necăjit că se înșelase, iar marea lui ambiție acum era să scoată la iveală

adevărul — Adevărul cu A mare. Într-o bună zi va crește și va ajunge om de știință.

— Bine, a zis băiatul, dacă nu e niciun pitic înăuntru, atunci știu exact cum funcționează.

— Cum, dragule? a întrebat Jenny.

Era toată numai ochi și urechi la orice chestiuță deșteaptă urma să spună copilul. Chiar îl enervase.

— Prin unde radio, a zis copilul.

— Oooo! a exclamat Jenny.

Era încântată.

— Asta chiar ar fi o metodă *magnifică*!

Băiatul s-a învînețit la față.

— Poți să glumești cât vrei, a zis el, dar știi și tu prea bine că ăsta e răspunsul.

Apoi l-a luat la întrebări pe George.

— Explicația *ta* care e?

— În urmă cu trei mii de ani, a început George, sultanul din Alla-Bakar s-a îndrăgostit de cea mai înțeleaptă, cea mai iubitoare și cea mai frumoasă femeie care a existat vreodată. Era o tânără sclavă pe nume Jenny. Bătrânul sultan știa că avea să fie în permanență vărsare de sânge în împărăția lui, pentru că bărbații care o vedeau pe Jenny întotdeauna o luau razna râvnind dragostea ei. Așa că bătrânul sultan l-a pus pe vrăjitorul curții să scoată spiritul lui Jenny din corpul ei și să-l pună într-o sticlă pe care a închis-o apoi în vistieria lui. În 1933, Lionel O. Heartline, președintele Companiei Generale de Electrocasnice,

Respectiv, a cumpărat o sticlă bizară într-una dintre călătoriile lui de afaceri în legendarul Bagdad. A adus-o acasă, iar când a deschis-o, din ea a ieșit spiritul lui Jenny – având trei mii de ani. La vremea aceea lucram în Laboratorul de Cercetare al CGE și domnul Heartline m-a întrebat ce puteam furniza pe post de corp nou pentru Jenny. Așa că am echipat carcasa unui frigider cu o față, o voce și picioare – și cu un set de comenzi care se activează doar prin puterea voinței lui Jenny.

Era o poveste atât de stupidă, încât am râs și am uitat-o pe loc. Mi-a luat săptămâni bune să-mi dau seama că George nu bătuse câmpii când spusese povestea aceea cu atâta sinceritate. Niciodată până atunci nu dezvăluisese mai mult adevăr despre Jenny. Se apropia de el folosindu-se de poezie.

— Și, hei, presto! Ia uitați-o! a zis George.

— Bazaconii! a răcnit micul om de știință.

Dar publicul nu mai era atent la el și nici nu va mai fi.

Jenny a oftat adânc cu gândul la cei trei mii de ani petrecuți într-o sticlă.

— Ei bine, a zis ea, capitolul ăla din viața mea s-a încheiat demult, n-are niciun rost să dezgropăm morții. Să continuăm spectacolul.

S-a strecurat în târg și toată lumea, mai puțin eu și George, a urmat-o.

George, care încă o controla prin pantofi, s-a furișat în cabina dubiței. L-am urmărit și m-am proțăpît

Respect în dreptul geamului. Și iată-l! Vârfurile pantofilor lui de bâlci zvâcneau în timp ce Jenny, dirijată de degetele lui de la picioare, vorbea ca o moară stricată prin târg. Într-o dimineață însorită, la ora nouă, George trăgea la măsă dintr-o sticlă de tărie.

Când ochii au încetat să i se mai umezească și când gâtul a încetat să-l mai ardă, mi-a spus:

— De ce te uiți așa la mine, Sonny Jim? Nu m-ai văzut mai devreme bându-mi mai întâi suc de portocale ca un băiat cuminte? Nu e ca și cum aș fi luat-o cu băutura de dimineață.

— Îmi cer scuze, am zis eu.

M-am îndepărtat de camion ca să-i dau timp să se adune, dar și ca să-mi dau mie un răgaz.

— Când am văzut frumusețea aia de frigider CGE în Laboratorul de Cercetare, spunea Jenny în târg, i-am spus lui George: „Ăsta e corpul alb și fără cusur care îmi trebuie mie.“

A aruncat o privire spre mine, apoi spre George, a tăcut și pentru câteva secunde zâmbetul ei larg a dispărut. După aceea și-a dres vocea și a continuat.

— Așa, unde rămăsesem? a întrebat ea.

George nu părea că are de gând să iasă din cabină. Se holba acum prin parbriz la ceva foarte deprimant undeva la cinci mii de kilometri depărtare. Era gata să-și petreacă întreaga zi așa.

În cele din urmă Jenny și-a epuizat subiectele de conversație și a venit la ușă ca să-l strige.

Respect pentru Dragule, ai de gând să vii mai repede?

— Ai răbdare! a zis George fără să o privească.

— E... e totul în regulă? a întrebat ea.

— Splendid, a răspuns George încă privind prin parbriz. Pur și simplu splendid.

M-am străduit din răputeri să cred că asta făcea parte dintr-o rutină obișnuită, am încercat să găsesc ceva inventiv și amuzant în ea. Dar Jenny nu juca teatru pentru mulțime. Oamenii nici măcar nu-i puteau vedea fața. Și nu o făcea nici pentru mine. Juca pentru George, iar George juca teatru pentru ea, și ar fi făcut la fel și dacă ar fi fost singuri-singurei în mijlocul deșertului Sahara.

— Dragul meu, a zis Jenny, sunt o grămadă de oameni de treabă care așteaptă înăuntru.

Părea jenată și știa al naibii de bine că îl prinsesem mai devreme trăgând la măsea.

— Uraaa! a exclamat George.

— Iubitule, spectacolul *trebuie* să meargă mai departe.

— De ce? a întrebat George.

Până atunci nu știusem cât de îndurerat poate fi ceea ce se cheamă un râs îndurerat. Jenny a râs cu un astfel de râs îndurerat ca să facă mulțimea să creadă că ceea ce se întâmpla era doar extraordinar de amuzant. Râsul ei suna ca și când cineva ar fi spart niște pahare de șampanie cu un baros. Nu m-a băgat doar pe mine în sperieți, ne-a băgat pe toți în sperieți.

Respect pentru Voia... Voiai ceva, tinere? m-a întrebat ea.

La naiba! Dacă tot nu se putea vorbi cu George, i-am spus ei.

— Sunt de la filiala din Indianapolis. Am... am un mesaj despre soția lui, am zis eu.

George și-a întors capul spre mine.

— Despre cine? m-a întrebat el.

— Despre... despre *fosta* dumneavoastră soție, am răspuns eu.

Lumea se adunase din nou pe trotuar, nedumerită, învârtindu-se înapoi și-ncoace, întrebându-se când avea să urmeze partea amuzantă. Era cu siguranță un mod sărit de pe fix de a vinde frigidere. Sully Harris începea să-și piardă răbdarea.

— N-am mai auzit nimic despre ea de douăzeci de ani, a zis George, și aș putea trăi așa încă douăzeci fără nicio supărare. Mersi de deranj.

Apoi a început să se holbeze din nou prin parbriz.

Asta a stârnit un hohot de râs în mulțime și Sully Harris a părut ușurat.

Jenny s-a apropiat de mine izbindu-mă ușor fără să vrea și mi-a șoptit prin colțul gurii:

— Care-i treaba cu Nancy?

— E foarte bolnavă, i-am răspuns încet. Cred că e pe moarte. Ar vrea să-l mai vadă o ultimă dată.

Undeva în fundul dubiței un bâzâit zgomotos s-a oprit. Era sunetul făcut de componentele lui Jenny. Fața ei s-a preschimbat într-un cauciuc buretos lipsit

de viață — s-a preschimbat în ceva la fel de stupid precum chipul unui manechin de la un raion de îmbrăcăminte. Luminile galben-verzui din ochii ei albaștri de sticlă s-au stins.

— Pe moarte? a întrebat George.

A deschis ușa mașinii ca să ia o gură de aer. Măsurul lui Adam din gâtul lui uscățiv se mișca sus-jos, sus-jos. A bătut din palme fără vlagă.

— Spectacolul s-a terminat, oameni buni, a zis el.

La început, nimeni nu s-a clintit. Toată lumea era uluită de spectacolul fără haz al vieții reale ivit în mijlocul unei prefăcătorii.

George și-a azvârlit pantofii de bălci din picioare pentru a da de înțeles că spectacolul chiar se terminase. Nu mai reușea să scoată niciun cuvânt. Stătea în dubiță, întors într-o parte și-și contempla picioarele goale întinse pe scară. Picioarele lui erau subțiri, vineții și osoase.

Mulțimea s-a împrăștiat după acest început de zi deprimant. Sully Harris și cu mine dădeam ture în jurul mașinii, așteptând ca George să-și ridice capul sprijinit în mâini. Sully era dezolat pentru ce pățise mulțimea.

George a bâiguit ceva ce n-am înțeles.

— Ce-ai spus? l-a întrebat Sully.

— Când cineva îți spune în felul ăsta că trebuie să te duci, a zis George, chiar trebuie să te duci?

— Dacă... dacă e fosta ta soție, dacă ai părăsit-o acum douăzeci de ani, a zis Sully, atunci cum se face

Respectiv, că te pierzi cu firea din cauza ei – în fața clienților mei, în fața întregului meu târg?

Dar George nu i-a răspuns.

— Dacă ai nevoie de o rezervare pentru tren sau avion sau de o mașină a companiei, i-am spus lui George, fac eu rost pentru tine.

— Și să las dubița aici? a întrebat George de parcă aș fi făcut cea mai tâmpită sugestie posibilă.

— Sunt aici echipamente în valoare de un sfert de milion de dolari, Sonny Jim, a zis George dând din cap. Să las aici tot echipamentul ăsta să vină cineva să-l...

Fraza lui a rămas în aer. Mi-am dat seama că nu avea niciun sens să-l contrazic, pentru că, de fapt, altceva voia el să zică. Camionul ăla era casa lui, iar Jenny și componentele ei erau motivul pentru care trăia – iar gândul de-a pleca fără toate astea, după atâția ani, îl îngrozea.

— Mă voi duce cu dubița, a zis el. Pot să scot un timp mai bun în felul ăsta.

S-a dat jos și astfel s-a însuflețit puțin – nimeni n-avea să spună că dubițele nu erau niște mijloace de transport rapide.

— Tu vii cu mine, a zis el. Și putem să pornim imediat la drum.

Am sunat la birou și mi s-a spus nu doar că puteam să merg cu Jenny și George – ci că *trebuia* să merg. Ziceau că George era cel mai dedicat angajat

pe care îl avea compania, împreună cu Jenny, și că trebuia să fac tot ce îmi stătea în putere ca să-l ajut în acest moment de cumpănă.

Când am revenit de la telefon, George plecase și el să dea un telefon. Își abandonase pantofii magici și se încălțase cu o pereche de teniși. Sully Harris îi ridicase și acum se uita înăuntrul lor.

— Dumnezeu, mi-a zis Sully, butoanele alea mici dinăuntru parcă ar fi de la un acordeon.

Și-a strecurat mâna în pantof și a ținut-o acolo aproape un minut până a prins suficient curaj să apese un buton.

— Uh, a zis Jenny.

Era complet inexpressivă.

Sully a apăsă pe un alt buton.

— Uh, a spus Jenny din nou.

Sully a apăsă încă un buton. Jenny a zâmbit ca Mona Lisa. Sully a continuat să apese pe butoane.

— Burplapleneo, a zis Jenny. Bamauzztrassit. Șuh.

Apoi a făcut o față serioasă și a scos limba.

Sully s-a speriat. A pus pantofii magici jos, lângă dubiță, așa cum îți pui papucii de casă lângă pat.

— Băiete, a zis el, oamenii ăia n-o să se mai întoarcă aici. Or să creadă că e o morgă sau ceva de genul ăsta după spectacolul pe care l-a dat. Îi mulțumesc lui Dumnezeu pentru un singur lucru.

— Care e ăla? am întrebat eu.